

ADMONITIO

IN LIBRUM

DE PATIENTIA.

SUUM Erasmus de Opusculi hujus auctore iudicium tulit in hæc verba: Augustini non esse phrasis arguit, congruens cum ea quam habent libelli superiores. Porro libelli superiores in erasmiana editione sunt, *De Continentia*, *De substantia dilectionis*, *De fide rerum invisibilium* &c. quos ipse libellos perinde ob phrasim rejiciendos & Hugoni Victorino tribuendos censuit. Stilus quidem hujus Opusculi idem est, fatemur, ac libri *de Continentia*, & sententiæ ac loca passim sunt quàm simillima. At certè prædictum *de Continentia* librum, cui Opusculum *de Patientia* apud Erasmum proximè subjungitur, Augustini esse demonstratur supra in Admonitione præfixa eodem libro pag. 295. Quod ibi observamus, librum *de Continentia* Sermonem quemdam esse, id etiam juvat annotare de subsequente Opusculo, sub cuius initium Augustinus ita loquitur cap. 1. Nunc itaque humana patientia, quam capere possumus, & habere debemus, cujusmodi sit quantum patitur brevitatis præsentis Sermonis expediam. Et infra cap. 3. Intueamur ergo, carissimi, &c. Hinc intelligitur quare ejusmodi Opuscula in eos quos habemus *Retractationum* libros non retulerit Augustinus, qui videlicet

cet aliud *Retractationum* Opus ad recensendos Sermones suos & Epistolas meditabatur. Qua de re in epistola 224. ad Quodvultdeum scribit: Duo volumina jam absolveram, retractatis omnibus libris meis &c. Restabant epistolæ, deinde Tractatus populares, quas græci Homilias vocant. Verùm Opusculum utrumque *de Continentia* & *de Patientia* memorat Augustinus, suumque esse agnoscit in Epistola 231. ad Darium. Hoc maximè testimonium Augustini ipsius prohibet ne in dubiis Opusculis numeremus subsequentem librum, in cuius stilo nos re vera non parum movebat genus orationis, quæ desinit plerumque, ac studiosè admodum terminatur simili verborum sono. Exemplo sit illud ex capite 12. ubi cum Adamo Job ita comparatur: Cautior fuit iste in doloribus, quàm ille in nemoribus; ille victus est in deliciis, iste vicit in pœnis: consensit ille oblectamentis, non cessit iste tormentis.

Ceterùm hic liber doctrinam Augustini germanam refert, nihilque penitus habet aut contrarium aut minùs ei consentaneum. In capite 13. donatistæ sibi ipsis mortem afferentes tacito eorum nomine reprehenduntur: quo loco si quidem non responderetur ad Raziæ exemplum, quod ex libro Machabeorum secundo proferre illi cœperunt anno 420. conjectare hinc licet, habitum esse Sermonem ante id tempus. Postea etiam in cap. 15. ubi contra divinæ gratiæ adversarios disputatur, parçitur adhuc pelagianorum nomini: quos quidem ab anno 418. solet Augustinus palàm & nominatim arguere.

In capite 26. *hesitare quosdam intelligimus, quia dicitur laudanda schismatici patientia, qui non ex caritate, sed ex timore gehennæ patitur, ne Christum neget, atque hæc putatur ipsi nonnihil profutura, ut tolerabilior sit ejus damnatio. Sed hoc profectò nequaquam alienum est ab Augustino, qui de ipso infideli Fabritio in lib. 4. contra Julianum cap. 3. dicit: Minus enim Fabritius quàm Catilina punietur, non quia iste bonus, sed quia ille magis malus: & minus impius quàm Catilina Fabritius, non veras virtutes habendo, sed à veris virtutibus non plurimum deviando. Et lib. de Spiritu & Littera cap. 27. explicans locum Apostoli Rom. 2. 14. Si autem, inquit, hi qui naturaliter quæ legis sunt faciunt, nondum sunt habendi in numero eorum quos Christi justificat gratia, sed in eorum potius quorum etiam impiorum, nec Deum verum veraciter justèque colentium, quædam tamen facta vel legimus, vel novimus, vel audimus, quæ secundum justitiæ regulam non solum vituperare non possumus, verùm etiam meritò rectèque laudamus: quàmquam si discutiatur quo fine fiant, vix inveniuntur quæ justitiæ debitam laudem defensionemve mereantur &c.*

S. AURELII AUGUSTINI

HIPPONENSIS EPISCOPI

DE PATIENTIA,

LIBER UNUS. *

* Scriptus
fortè ante
ann. 418.

Principio distinguit Augustinus Patientiam veram à falsa. Hortatur deinde ad eam quæ vera est, per quam pro æterna vita & ex Dei amore mala sufferuntur, Patientiam amplectendam. Docet postremò hanc Patientiæ virtutem, non liberi arbitrii viribus, sed divinæ gratiæ adjutorio tribuendam esse.

1. **VIRTUS** animi quæ Patientia dicitur, tam magnum Dei donum est, ut etiam ipsius qui nobis eam largitur, qua malos ut corrigantur expectat, patientia prædicetur. Ita quàmvis Deus nihil ^a pati possit, patientia verò à patièdo nomen acceperit, patientem tamen Deum non modò fideliter credimus, verùm etiam salubriter confitemur. Sed Dei patientia qualis & quanta sit, quem nihil patientem, nec tamen impatientem, imò etiam patientissimum dicimus, verbis explicare quis possit? Ineffabilis est ergo illa patientia, ^b sicut zelus ejus, sicut ira ejus, & si quid hujusmodi est. Nam si tamquam nostra ista cogi-

CAPUT I.
Patientia
Dei qualis.

a

b

H 2

a Duodecim MSS. nihil mali pati possit.

b Hic undecim MSS. addunt, non tamen nulla.